

PATVIRTINTA
VšĮ Kretingos psichikos sveikatos centro
direktoriumi 2015 m. rugsėjo 8 d.
įsakymu Nr.V-22

PSICHIKOS SVEIKATOS SLAUGYTOJO PAREIGINIAI NUOSTATAI

Pareigų pavadinimas: psichikos sveikatos slaugytoja.

Vardas, pavardė: Reda Pocienė.

Tiesioginis vadovas: direktorius, vyriausiasis slaugos administratorius.

Įstaigos vadovas : direktorius.

Tiesiogiai pavaldūs darbuotojai: nėra.

Parašo teisė už Centro ribų: negalioja.

Parašo teisė Centro viduje: galioja kompetencijos ribose.

Kontaktai, ryšiai: pagal kompetenciją ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarką bendradarbiauja su sveikatos priežiūros ir kitais specialistais.

Asmeniniai duomenys, privalomi šias pareigas atliekančiam darbuotojui:

Įsilavinimas: Teisę verstis psichikos sveikatos slaugytojo praktika turi asmuo, Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs bendrosios praktikos slaugytojo profesinę kvalifikaciją ir turintis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka išduotą ir galiojančią bendrosios slaugos praktikos licenciją bei turintis įgytą psichikos sveikatos slaugos specializaciją patvirtinantį dokumentą, jeigu Lietuvos Respublikos įstatymai nenustato kitaip.

Darbo patirtis: nebūtina.

Kiti reikalavimai: kompiuterinis raštingumas ir gebėjimas dirbti su pagrindinėmis kompiuterinėmis programomis.

I. BENDROJI DALIS

1. Psichikos sveikatos slaugytojas privalo:

1.1. Psichikos sveikatos slaugytojo profesinę kompetenciją sudaro žinios, gebėjimai ir įgūdžiai, kuriuos jis įgyja baigęs studijas pagal slaugos programą, įgijęs bendrosios praktikos slaugytojo profesinę kvalifikaciją ir baigęs psichikos sveikatos slaugos neformaliojo švietimo programą, nuolat tobulindamas profesinę kvalifikaciją, atsižvelgdamas į nuolatinę psichiatrijos mokslo, slaugos mokslo ir praktikos pažangą.

1.2. Psichikos sveikatos slaugytojo bendrosios kompetencijos nustatytos Bendrosios praktikos slaugytojo medicinos normoje.

1.3. Papildomai psichikos sveikatos slaugytojas **turi žinoti:**

1.3.1. teisės aktus, reglamentuojančius psichikos sveikatos priežiūrą ir slaugos praktiką Lietuvos Respublikoje;

1.3.2. Lietuvos nacionalinės psichikos sveikatos politikos nuostatas;

1.3.3. Europos Sąjungos valstybių psichikos sveikatos priežiūros politikos principus;

1.3.4. psichosocialinių ir etninių, kultūrinių veiksnių įtaką paciento, jo šeimos psichikos sveikatai;

- 1.3.5. psichikos sveikatos stiprinimo ir palaikymo principus;
- 1.3.6. įvairių amžiaus grupių pacientų psichikos ir elgesio sutrikimus ir psichikos sveikatos slaugos ypatumus;
- 1.3.7. suicidologijos pagrindus;
- 1.3.8. psichotropinių vaistų grupes, jų veikimo mechanizmus, farmakologines sąveikas, skyrimo indikacijas, kontraindikacijas bei atsargumo priemones;
- 1.3.9. psichologijos pagrindus;
- 1.3.10. psichoterapijos metodų rūšis ir psichoterapijos metodų taikymo indikacijas;
- 1.3.11. psichosocialinės reabilitacijos principus;
- 1.3.12. įvairaus profilio psichiatrijos skyrių darbo organizavimo ypatumus.
- 1.4. Papildomai psichikos sveikatos slaugytojas **turi išmanyti**:
  - 1.4.1. bendrąją psichopatologiją (psichikos sutrikimų simptomus ir sindromus), šių sutrikimų įtaką paciento elgesiui, gyvenimo kokybei, tikėtiną grėsmę paties paciento ar aplinkinių žmonių sveikatai, gyvybei ar turtui;
  - 1.4.2. bendrosios ir psichikos sveikatos slaugos proceso ypatumus, esant:
    - 1.4.2.1. ūminiams psichikos sutrikimams, ūmioms psichozėms;
    - 1.4.2.2. organiniams ir simptominiams psichikos sutrikimams;
    - 1.4.2.3. psichikos ir elgesio sutrikimams vartojant psichoaktyvias medžiagas;
    - 1.4.2.4. nuotaikos (afekciniams) sutrikimams;
    - 1.4.2.5. šizofrenijai, šizotipiniam ir kliesesiniam sutrikimams;
    - 1.4.2.6. neuroziniam, stresiniam ir somatoforminiam sutrikimams;
    - 1.4.2.7. vaikų ir paauglių psichikos ir elgesio sutrikimams;
    - 1.4.2.8. pagyvenusių ir senų žmonių psichikos ir elgesio sutrikimams;
  - 1.4.3. psichikos sveikatos slaugos namuose organizavimo ir teikimo ypatumus;
  - 1.4.4. asmenų, turinčių specialiųjų poreikių dėl psichikos ir elgesio sutrikimų, slaugą;
  - 1.4.5. bendravimo ir bendradarbiavimo su įvairaus amžiaus pacientais, turinčiais psichikos sutrikimų, bei jų artimaisiais ypatumus;
  - 1.4.6. aprobuotus biologinius psichikos sutrikimų gydymo būdus, jų taikymo principus ir slaugos principus;
  - 1.4.7. priklausomybės ligų pakaitinio gydymo organizavimo ir teikimo principus, indikacijas, kontraindikacijas, naudojamų vaistų farmakologinio poveikio ir veikimo bendruosius principus ir komplikacijas;
  - 1.4.8. elektros impulsinės terapijos indikacijas, kontraindikacijas, galimas komplikacijas ir slaugos principus;
  - 1.4.9. antipsichozinių vaistų farmakologinio poveikio ir veikimo bendruosius principus, jų vartojimo indikacijas, kontraindikacijas, nepageidautiną poveikį ir komplikacijas;
  - 1.4.10. antidepresantų farmakologinio poveikio ir veikimo bendruosius principus, jų vartojimo indikacijas, kontraindikacijas, nepageidautiną poveikį ir komplikacijas;
  - 1.4.11. nuotaikos stabilizatorių farmakologinio poveikio ir veikimo bendruosius principus, jų vartojimo indikacijas, kontraindikacijas, nepageidautiną poveikį ir komplikacijas;
  - 1.4.12. trankviliantų farmakologinio poveikio ir veikimo bendruosius principus, jų vartojimo indikacijas, kontraindikacijas, nepageidautiną poveikį, prasidedančio pripratimo ir priklausomybės požymius ir gydymo komplikacijas;
  - 1.4.13. nootropų farmakologinio poveikio ir veikimo bendruosius principus, jų vartojimo indikacijas, kontraindikacijas, nepageidautiną poveikį ir komplikacijas;
  - 1.4.14. savižudybių prevencijos principus ir pacientų, kuriems būdingas suicidinis elgesys, slaugos ypatumus.
- 1.5. Psichikos sveikatos slaugytojas **privalo mokėti**:
  - 1.5.1. nustatyti psichikos sveikatos slaugos paslaugų prioritetus ir eiga;
  - 1.5.2. mokėti taikyti psichiatrijos ir slaugos mokslo naujoves, taikomųjų tyrimų duomenis savo praktikoje;
  - 1.5.3. spręsti psichikos sveikatos slaugos vadybos problemas;

1.5.4. teikti pacientams ir jų artimiesiems rekomendacijas psichikos sveikatos slaugos klausimais;
1.5.5. nustatyti slaugos poreikius, taikyti atitinkamus slaugos veiksmus bei numatyti slaugos rezultatus esant šiems psichikos sutrikimams:

1.5.5.1. organiniams ir simptominiams psichikos sutrikimams;

1.5.5.2. psichikos ir elgesio sutrikimams vartojant psichoaktyvias medžiagas;

1.5.5.3. šizofrenijai, šizotipiniams ir kliedesiniams sutrikimams;

1.5.5.4. nuotaikos (afektiniams) sutrikimams;

1.5.5.5. neuroziniams, stresiniams ir somatoforiniams sutrikimams;

1.5.5.6. elgesio sindromams, susijusiems su fiziologiniais sutrikimais bei somatiniais veiksniais;

1.5.5.7. suaugusiųjų asmenybės ir elgesio sutrikimams;

1.5.5.8. protiniam atsilikimui;

1.5.5.9. psichologinės raidos sutrikimams;

1.5.5.10. elgesio ir emocijų sutrikimams, prasidedantiems vaikystėje ir paauglystėje.

1.6. Papildomai psichikos sveikatos slaugytojas **turi gebėti:**

1.6.1. organizuoti, teikti įvairaus amžiaus pacientams, jų šeimos nariams, psichikos sveikatos slaugos paslaugas;

1.6.2. pagal kompetenciją atpažinti psichikos sutrikimų simptomus, sindromus, jų pokyčius psichikos sutrikimo laikotarpiu;

1.6.3. pagal kompetenciją atpažinti ūminės psichozinės būsenos pacientą ir įtarti tikėtiną grėsmę paties ligonio ar aplinkinių žmonių sveikatai, gyvybei ar turtui;

1.6.4. pagal kompetenciją atpažinti agresyvų, sujaudintą, potencialiai pavojingą psichikos sutrikimų turintį pacientą ir numatyti elgesio su tokiu pacientu taktiką;

1.6.5. atpažinti pacientą, kuriam būdingas suicidinis elgesys, ir pagal savo kompetenciją suteikti pagalbą;

1.6.6. atpažinti nepageidaujamas / patologines paciento organizmo reakcijas į paskirtą gydymą;

1.6.7. pagal kompetenciją teikti psichosocialinės reabilitacijos paslaugas;

1.6.8. bendrauti ir bendradarbiauti su asmenimis, turinčiais įvairių psichikos ir elgesio sutrikimų, jų šeimos nariais;

1.6.9. atpažinti ir spręsti konfliktines situacijas, susijusias su psichikos sveikatos slauga;

1.6.10. mokyti pacientus atpažinti psichikos sutrikimo požymius ir juos valdyti;

1.6.11. motyvuoti tinkamai vartoti vaistus, užtikrinant gydymo tęstinumą;

1.6.12. dokumentuoti psichikos sveikatos slaugą;

1.6.13. dirbti psichikos sveikatos priežiūros specialistų komandoje;

1.6.14. vertinti teikiamų psichikos sveikatos slaugos paslaugų rezultatus ir efektyvumą bei siūlyti paslaugų kokybės gerinimo priemones;

1.6.15. pagal kompetenciją teikti konsultacinę pagalbą psichikos sutrikimų turintiems asmenims ir jų artimiesiems dėl psichikos sveikatos slaugos, vaistų vartojimo, įgūdžių atkūrimo ir palaikymo;

1.6.16. analizuoti savo profesinę veiklą bei rengti profesinės veiklos pranešimus ir ataskaitas.

II. PAREIGOS

2. Psichikos sveikatos slaugytojas privalo:

2.1. kvalifikuotai ir kokybiškai teikti psichikos sveikatos slaugos paslaugas pagal šios medicinos normos VII skyriuje nurodytą kompetenciją;

2.2. pagal kompetenciją teikti būtinąją medicinos pagalbą;

2.3. vadovautis asmens sveikatos priežiūros tikslais ir savarankiškai vykdyti slaugą paciento namuose ir psichikos sveikatos slaugos paslaugas teikiančiose įstaigose;

2.4. pildyti slaugos dokumentus bei teikti statistikos ir kitus privalomosios atskaitomybės duomenis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

2.5. vykdyti saugos darbe taisyklių ir higienos normų reikalavimus;

- 2.6. informuoti atsakingus įstaigos specialistus apie galimą socialinių paslaugų poreikį asmeniui, turinčiam psichikos sutrikimų;
- 2.7. bendradarbiauti su sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiais gydytojais, kitais asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros, slaugos specialistais ir socialinių paslaugų darbuotojais Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;
- 2.8. teisės aktų nustatyta tvarka tobulinti profesinę kvalifikaciją;
- 2.9. laikytis licencijuojamos veiklos – slaugos praktikos – sąlygų;
- 2.10. laikytis slaugytojo profesinės etikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti;
- 2.11. teikti informaciją pagal kompetenciją apie paciento sveikatą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka; perduoti informaciją apie smurtą šeimoje, sužeistus, sužalotus asmenis, įtariamą gresiantį smurtą vaikų, paauglių ar globojamų asmenų atžvilgiu, taip pat vaikų nepriežiūrą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;
- 2.12. laiku informuoti gydytoją apie paciento sveikatos būklės pokyčius, komplikacijas, vartojamų vaistų nepageidaujamą poveikį ar kitaip pablogėjusią sveikatą;
- 2.13. naudoti medicinos prietaisų saugos techninio reglamento reikalavimus atitinkančius medicinos prietaisus, kurie instaliuojami, naudojami ir prižiūrimi vadovaujantis Medicinos prietaisų instaliavimo, naudojimo ir priežiūros tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. V-383 „Dėl Medicinos prietaisų instaliavimo, naudojimo ir priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- 2.14. propaguoti sveiką gyvenseną, ligų prevencijos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones;
- 2.15. paaiškinti psichikos sveikatos slaugytojo praktikos aplinkybes Sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų prašymu;
- 2.16. atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytas pareigas.
- 2.17. be konkrečiai išvardytų pareigų vykdo ir kitus Centro direktoriaus nurodymus.

Specialios užduotys:

Psichikos sveikatos slaugytojas savarankiškai nustato slaugos poreikius, sudaro slaugos planą, jį įgyvendina, dokumentuoja ir, esant reikalui, koreguoja; teikia psichikos sveikatos slaugos paslaugas asmeniui, turinčiam psichikos ir elgesio sutrikimų, ir jo šeimai, atsižvelgdamas į kitų asmens sveikatos priežiūros komandos narių rekomendacijas, bei vykdo asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančio gydytojo paskyrimus.

III. TEISĖS

3. Psichikos sveikatos slaugytoja turi teisę:
  - 3.1. verstis psichikos sveikatos slaugytojo praktika Bendrosios praktikos slaugytojo medicinos normos, šios medicinos normos ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;
  - 3.2. turėti spaudą, išduotą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;
  - 3.3. į saugias darbo sąlygas;
  - 3.4. gauti priemones, būtinas saugiai slaugai užtikrinti;
  - 3.5. gauti darbui reikalingą informaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;
  - 3.6. pagal kompetenciją teikti informacines paslaugas psichikos sveikatos sutrikimų profilaktikos klausimais, konsultuoti pacientus, jų šeimos narius, bendruomenę, psichikos sveikatos stiprinimo ir palaikymo bei psichikos sveikatos slaugos klausimais; įtraukti į slaugos procesą pacientų artimuosius ar kitus asmenis, kurie prižiūri pacientus;
  - 3.7. pagal kompetenciją ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka bendradarbiauti su sveikatos priežiūros ir kitais specialistais;
  - 3.8. atsisakyti teikti psichikos sveikatos slaugos paslaugas, jei tai prieštarauja slaugytojo profesinės etikos principams arba kelia realų pavojų paciento ar psichikos sveikatos slaugytojo gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama būtinoji medicinos pagalba;
  - 3.9. teikti siūlymus darbdaviui, įstaigos steigėjui, savivaldos institucijoms, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, sveikatos priežiūros įstaigų ir kitų institucijų administracijai dėl slaugos paslaugų pacientui, jo šeimos nariams ir bendruomenei prieinamumo ir kokybės gerinimo;

- 3.10. teikti siūlymus darbdaviams dėl darbo organizavimo ir sąlygų gerinimo;
- 3.11. dalyvauti mokslo taikomojoje, tiriamojoje ir pedagoginėje veikloje, susijusioje su psichikos sveikatos slauga;
- 3.12. teikti siūlymus kompetentingoms institucijoms, kai sprendžiami asmenų, turinčių psichikos sutrikimų, psichikos sveikatos slaugos klausimai;
- 3.13. turėti ir kitų teisių, nustatytų Lietuvos Respublikos teisės aktuose.

IV. ATSAKOMYBĖ

- 4. Psichikos sveikatos slaugytojas už padarytas klaidas, aplaidumą, netinkamą jam priskirtų funkcijų vykdymą ar bioetikos reikalavimų pažeidimą, taip pat už pareigų viršijimą atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.